

Performanță sau nonperformanță la Compania Națională a Huilei S.A.?

*Asist. univ. drd. Sorin-Ciprian Teiușan
Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia
E-mail: cteiusan@yahoo.com*

This paper work contains two parts. The first include a few theoretical aspects about the performance concept: definition, measurement modalities, and the second a practical study about the performance at the Romanian most important producer of pitcoals.

Aceasta-i întrebarea. O întrebare la care vom încerca să dăm un răspuns în urma unei activități practice de analiză, a cărei temă de cercetare este anunțată prin întrebarea-titlu. Dar înainte de aceasta va trebui să răspundem la o serie de alte întrebări legate de performanță, și anume: Ce este performanța? Cum se măsoară ea? Când o întreprindere este performantă sau neperformantă?

La modul general, prin *performanță* se înțelege „o realizare deosebită într-un domeniu de activitate”¹. Etimologic termenul provine din cuvântul francez performance. La nivelul unei întreprinderi performanța „include abilitatea de a avea acces la resurse, de a le aloca și utiliza optim în scopul unei remunerări suficiente pentru a acoperi riscul asumat și a justifica interesul, pe traiectoria unei dezvoltări viitoare durabile. Performanța rezidă, deci, în eficiența și eficacitatea cu care sunt consumate resursele (efort) și generate rezultatele (efect) care să-i asigure și să-i dezvolte sfera de interese.”²

Termenul de performanță este întâlnit în orice domeniu, putând fi asociat oricărei activități desfășurate. Raportându-ne la activitatea economico-financiară, performanța îmbracă mai multe forme: performanță economică, performanță economico-financiară, performanță financiară.

Performanța economică reprezintă „nivelul la care un sector de activitate atinge scopurile sau obiectivele urmărite de companiile care activează în cadrul său. Performanța este multi-dimensională, acoperind aspecte legate de profitabilitate, inovare, proiectarea produsului, calitatea și creșterea”³. *Performanța economico-financiară* este definită ca fiind „un nivel calitativ superior al activității economico-financiare desfășurate de agenții economici, care se apreciază cu ajutorul mai multor indicatori, cum sunt: cifra de afaceri, rentabilitatea capitalului, productivitatea muncii, randamentul capitalului, profitul brut și cel net, rata anuală de înnoire a capitalului fix, eficiența utilizării mijloacelor etc.”⁴. *Performanța financiară* reprezintă relația dintre veniturile și cheltuielile unei unități, așa cum sunt raportate în contul de profit și pierdere. Deci, *performanța sau nonperformanța unei întreprinderi este reflectată în contul de profit și pierdere și este dată de raportul dintre venituri*, care prin realizare vor genera fluxuri viitoare de numerar, și *cheltuieli* ce apar prin utilizarea resurselor perioadei.

Potrivit Cadrului general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare (CG), *veniturile*

¹ Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche, coordonatori, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, pag. 778.

² Monica Petcu, *Analiză economico-financiară a întreprinderii. Probleme, abordări, metode, aplicații*, Editura Economică, București, 2003, pag. 311.

³ Colectiv de autori, *Dicționar macmillan de Economie Modernă*, Editura CODECS, București, 1999, pag. 294.

⁴ Gheorghe D. Bistriceanu, *Lexicon de finanțe, bănci, asigurări*, vol. III, Editura Economică, București, 2001, pag. 31.

constituie „creșteri ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile sub formă de intrări sau creșteri ale activelor ori descreșteri ale datoriilor, care se concretizează în creșteri ale capitalului propriu, altele decât cele rezultate din contribuții ale acționarilor”⁵. În categoria veniturilor sunt cuprinse atât veniturile realizate prin activitățile curente desfășurate de întreprindere (exemplu: veniturile din vânzări, din redevențe și chirii, veniturile din dobânzi sau din dividende), cât și câștigurile, indiferent că rezultă sau nu în urma desfășurării de activități curente (paragraful 75) și sunt realizate (exemplu: sume rezultate în urma ieșirii activelor imobilizate pe termen mediu și lung) sau nerealizate (exemplu: creșterea valorii contabile a activelor pe termen lung, câștiguri din reevaluarea titlurilor de plasament) (paragraful 76).

Conform reglementărilor contabile românești⁶ în categoria veniturilor se includ atât sumele sau valorile încasate sau de încasat în nume propriu din activități curente⁷ (veniturile din vânzări, din comisioane, din dobânzi sau dividende), cât și câștigurile din orice alte surse.

De cealaltă parte a balanței, *cheltuielile* constituie - potrivit aceluiași Cadru general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare - „diminuări ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile, sub formă de ieșiri sau scăderi ale valorii activelor sau creșteri ale datoriilor, care se concretizează în reduceri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din distribuirea acestora către acționari”⁸. În categoria cheltuielilor sunt cuprinse atât cheltuielile angajate în cursul normal al activităților curente ale întreprinderii (exemplu: costul vânzărilor, cheltuielile de personal sau cheltuielile cu amortizările) (paragraful 78), cât și pierderile și minusurile de valoare, indiferent că acestea sunt degajate sau nu din activitățile curente ale întreprinderii (paragraful 79) și indiferent că sunt latente (exemplu: pierderi rezultate din creșterea cursului de schimb valutar în cazul împrumuturilor contractate de întreprindere în valută) sau realizate (exemplu: pierderi rezultate din dezastre sau din ieșirea activelor pe termen lung) (paragraful 80).

Potrivit Ordinului MFP nr. 1752/2005, cheltuielile unei entități reprezintă „valorile plătite sau de plătit pentru: consumuri de stocuri, lucrări executate și servicii prestate de care beneficiază entitatea; cheltuieli cu personalul; executarea unor obligații legale sau contractuale etc. În cadrul cheltuielilor exercițiului financiar se cuprind, de asemenea, provizioanele, amortizările și ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare reflectate.”⁹

*Cheltuielile împreună cu veniturile formează structurile contului de profit și pierdere.*¹⁰ *Acestea sunt legate în mod direct de evaluarea performanței întreprinderii (de măsurarea profitului).* Conform paragrafului 69 din Cadru general, *profitul este frecvent utilizat ca o măsură a performanței.*

Schematic performanța sau nonperformanța unei entități, prin relația dintre venituri și cheltuieli, ca și structuri ale contului de profit și pierdere, poate fi prezentată ca în figura 1.

⁵ IASB și B. Cooke, M. Mihai, C. Ionescu, M. Solomon, A. Duțescu, *Standardele Internaționale de Contabilitate 2002*, ediția în limba română, Editura Economică, București, 2002, Cadru General, paragraful 70 (a).

⁶ *Reglementări contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene*, aprobate prin Ordinul MFP nr. 1752, din 17 noiembrie 2005, publicate în Monitorul Oficial al României nr. 1080 bis, din 30 noiembrie 2005, punctul 209, alin. (1).

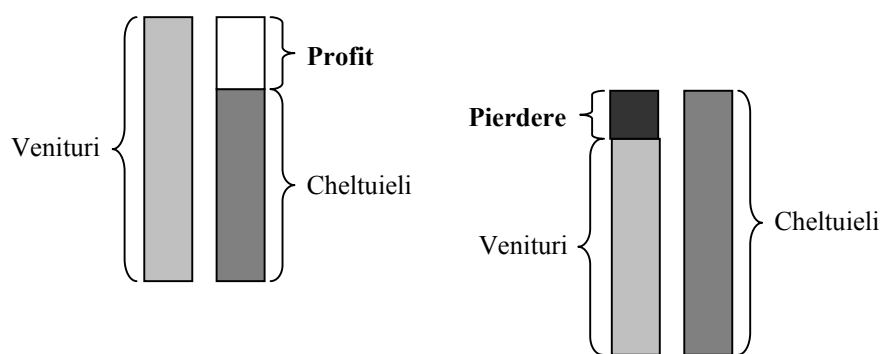
⁷ Activitățile curente sunt orice activități desfășurate de o entitate, ca parte integrantă a obiectului său de activitate (a afacerilor sale), precum și activitățile conexe acestora.

⁸ IASB și colectiv de autori, *op. cit.*, Cadru general, paragraful 70 (b).

⁹ *Reglementări contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene*, punctul 218.

¹⁰ Structurile situațiilor financiare sunt categorii ce se constituie prin gruparea rezultatelor financiare ale tranzacțiilor și ale altor evenimente conform caracteristicilor economice. Pentru bilanț structurile sunt active, datorii și capitaluri proprii, acestea fiind direct legate de evaluarea poziției financiare. În ceea ce privește situația modificărilor poziției financiare, Cadru general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare nu identifică structuri specifice, aceasta reflectând structuri din contul de profit și pierdere și modificări ale structurilor din bilanț.

Ca activitate specializată în măsurarea, evaluarea, cunoașterea, gestiunea și controlul activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, precum și a rezultatelor obținute, contabilitatea trebuie să asigure¹¹ înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la poziția financiară, performanța financiară și fluxurile de trezorerie, atât pentru cerințele interne ale acestor

cu investitorii și creditorii financiari și comerciali, clienții, instituțiile publice și alți utilizatori.

Obiectivul de a furniza utilizatorilor informații despre poziția financiară, performanțele și modificările poziției financiare a întreprinderii revine situațiilor financiare. Ca și documente oficiale de prezentare a situației economico-financiare a

unităților respective, situațiile

Figura 1 Performanța prin structurile contului de profit și pierdere

financiare anuale trebuie să ofere o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată.

Contul de profit și pierdere, ca și componentă a situațiilor financiare anuale¹², trebuie să ofere o imagine fidelă a performanței întreprinderii pentru respectivul exercițiu financiar¹³. „Informațiile privind performanța sunt oferite în primul rând de contul de profit și pierdere.” (CG 19)

Prezentarea structurilor în contul de profit și pierdere implică un proces de subgrupare. În contul de profit și pierdere veniturile și cheltuielile pot fi prezentate în diverse moduri, utilizând diferite criterii de structurare. Astfel cheltuielile și veniturile pot fi grupate după natura lor în activitatea întreprinderii. De asemenea, se poate face o separație între acele venituri și cheltuieli care sunt rezultatul activităților curente ale întreprinderii de cele care nu sunt rezultatul acestor activități. În funcție de separația între elementele de venituri și cheltuieli și modul de prezentare utilizând diferite combinații, performanțele întreprinderii pot îmbrăca forme variate de prezentare în contul de profit și pierdere.¹⁴ În conformitate cu reglementările legislative românești, în contul de profit și pierdere se cuprind veniturile și cheltuielile exercițiului, grupate după natura lor, pe activitățile de exploatare, financiară și extraordinară, precum și rezultatul exercițiului: profit sau pierdere. După cum se observă,

¹¹ *Legea contabilității nr. 82*, din 24 decembrie 1991, republicată cu toate modificările și completările în Monitorul Oficial al României, nr. 48, din 14 ianuarie 2005, art. 2, alin. (1).

¹² Situațiile financiare anuale cuprind – conform reglementărilor contabile românești în vigoare (cele aprobate prin OMFP nr. 1752/2005) – următoarele componente: bilanț, cont de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu, situația fluxurilor de trezorerie și note explicative la situațiile financiare anuale. Persoanele juridice care nu depășesc limitele a două dintre cele trei criterii de mărime (total active: 3.650.000 euro; cifra de afaceri netă: 7.300.00 euro; număr mediu de salariați în cursul exercițiului financiar: 50) sunt obligate să întocmească situații financiare anuale simplificate, acestea cuprinzând: bilanț, cont de profit și pierdere și note explicative la situațiile financiare anuale simplificate. Opțional, acestea pot întocmi situația modificărilor capitalului propriu și/sau situația fluxurilor de trezorerie.

¹³ Exercițiul financiar reprezintă perioada pentru care trebuie întocmite situațiile financiare anuale și, de regulă, coincide cu anul calendaristic, având o durată de 12 luni. Excepțiile de la această durată apar în cazul unităților nou înființate, al căror exercițiu financiar începe la data înființării, și al unităților care își încetează activitatea, al căror exercițiu financiar se încheie la momentul respectiv. (*Legea contabilității nr. 82/1991 republicată*, art. 27)

¹⁴ IASB și colectiv de autori, *op. cit.*, Cadrul general, paragrafele 72-73.

cheltuielile și veniturile se pot regăsi în contul de profit și pierdere în diferite moduri, așa încât să furnizeze informații relevante pentru procesul decizional.¹⁵

Diferența dintre venituri și cheltuieli o reprezintă rezultatul. În cazul în care este pozitiv rezultatul se prezintă sub forma profitului, iar în cazul în care este negativ acesta apare sub forma pierderii.

O întreprindere care obține profit demonstrează o performanță financiară. Realizarea de performanță de către orice întreprindere impune obținerea și maximizarea profitului. O întreprindere este cu atât mai performantă sub aspect financiar cu cât înregistrează un profit mai mare. În situația în care unitatea realizează pierderi ea se caracterizează prin nonperformanță financiară.

Am ajuns la momentul la care i-a venit rândul „pacientului cu pricina” căruia dorim să-i evaluăm starea de sănătate financiară sub aspectul capacității sau incapacității sale de a realiza performanță și de a înclina balanța într-o parte sau în cealaltă, intrând pe „tărâmul” performanței sau ale neperformanței financiare. Acesta se numește Compania Națională a Huilei S.A. Petroșani.

Principalul producător intern de ulei, Compania Națională a Huilei S.A. Petroșani este o societate pe acțiuni cu capital majoritar de stat, al cărei obiect principal de activitate este extragerea, prepararea și prelucrarea uleiului și a cărbunelui brun în scopul producerii de energie electrică în termocentrale și a energiei termice pentru populație și diverse instituții. A luat ființă în anul 1998 prin preluarea activului și pasivului Regiei Autonome a Huilei România, care s-a desființat. La data înființării, Compania Națională a Huilei S.A. Petroșani se ocupa cu exploatarea, prepararea și comercializarea cărbunilor din Valea Jiului, Țebea și Banat. Începând cu data de 1 ianuarie 2000 Sucursala Minieră Banat-Anina s-a desprins de Compania Națională a Huilei S.A., rămânând ca CNH S.A. să-și desfășoare activitatea în Valea Jiului și în zona Țebea. În componența Companiei Naționale a Huilei S.A. Petroșani sunt actualmente 12 subunități cu statutul de sucursală, și anume: E.M. Lonea, E.M. Petrila, E.M. Livezeni, E.M. Aninoasa, E.M. Vulcan, E.M. Paroșeni, E.M. Lupeni, E.M. Bărbăteni, E.M. Uricani, E.M. Țebea, Exploatarea de preparare a cărbunelui Valea Jiului, Stația centrală de salvare minieră și Reprezentanța București, totalizând un număr de aproximativ 14.000 de persoane angajate.

La nivelul oricărei întreprinderi sunt o multitudine de aspecte care fac obiectul analizei. În condițiile în care „cheltuielile, ca expresie a consumului de resurse, joacă un rol determinant în aprecierea performanțelor întreprinderii, evidențiind capacitatea managerilor de a sesiza cele mai bune alegeri și utilizări ale resurselor, asigurând eficiența și competitivitatea activității”¹⁶ și având în vedere că dorim să examinăm CNH S.A. din punct de vedere al performanței financiare ne vom ocupa în continuare de problematica analizei cheltuielilor.

Metodologia de analiză a cheltuielilor vizează cunoașterea nivelului, structurii și dinamicii acestora. Pentru aceasta sintetizăm în tabelul următor o serie de informații necesare.

Tabelul 1

Indicatori	U.M.	2000	2001	2002	2003	2004
Cheltuieli totale	mii lei	8.482.361.617	7.911.978.084	8.562.135.749	9.190.420.622	9.540.489.290
Indicii cheltuielilor	%	100	93,27	108,22	107,34	103,81
Venituri totale	mii lei	2.541.052.682	4.878.247.164	4.210.221.632	7.027.999.670	7.464.116.509
Indicii veniturilor	%	100	191,98	86,31	166,93	106,20
Rata cheltuielilor totale (R_{CT})	lei	3.338,13	1.621,89	2.033,65	1.307,68	1.278,18
Cifra de afaceri netă	mii lei	1.737.597.514	2.233.178.245	3.971.329.000	4.417.056.377	5.651.300.602
Indicii cifrei de	%	100	128,52	177,83	111,22	127,94

¹⁵ Teodor Hada, Adela Socol, *Teoria și practica bilanțului*, Editura Risoprint, Cluj Napoca, 2003, p. 45.

¹⁶ M. Petcu, *op. cit.*, pag. 197.

afaceri netă						
--------------	--	--	--	--	--	--

Notă: Indicii cheltuielilor, veniturilor și ai cifrei de afaceri netă sunt cu bază în lanț.

Din analiza datelor din tabelul de mai sus rezultă următoarele aspecte:

□ dinamica comparativă a cheltuielilor și veniturilor Companiei Naționale a Huilei S.A. Petroșani, pe perioada anilor 2000-2004 evidențiază o discrepanță exagerată dintre mărimea cheltuielilor efectuate și cea a veniturilor înregistrate din prima parte a perioadei analizate (2000-2002), puțin mai atenuată în anii 2003 și 2004, reflectând însă pe ansamblu o situație nefavorabilă rezultată în urma activității desfășurate, concretizată în obținerea de rezultate negative (pierderi);

□ rata cheltuielilor totale¹⁷ la CNH S.A. Petroșani a înregistrat pe perioada analizată un nivel ce depășește 1000 de lei, aspect nefavorabil pentru aceasta, întrucât semnifică faptul că mărimea cheltuielilor efectuate depășește veniturile realizate. Situația cea mai dezastruoasă s-a înregistrat în anul 2000, când pentru realizarea unui venit de 1000 de lei Compania a cheltuit 3.338,13 lei, adică de mai bine de trei ori mai mult. Evoluție favorabilă, însă, pe ansamblul perioadei analizate;

□ cifra de afaceri netă a CNH S.A. Petroșani a înregistrat o evoluție ascendentă pe întreaga perioadă analizată, cu creșteri, nu arareori însemnate, de la an la altul. O dinamică ascendentă a înregistrat și mărimea cheltuielilor totale (cu excepția anului 2001 față de anul precedent), însă cu un ritm mult mai lent decât cel al cifrei de afaceri.¹⁸ Aceasta a determinat ca în anul 2004 fiecare 100 de lei cheltuiți să permită obținerea a doar 59,23 lei, comparativ cu anul 2000 când pentru fiecare 100 lei cheltuiți se înregistra în medie o cifră de afaceri netă de numai 20,48 lei. Pe întreaga perioadă a anilor 2000-2004 situația a fost nefavorabilă pentru Companie, aceasta înregistrând cheltuieli totale cu mult mai mari decât mărimea cifrei de afaceri.

Analiza structurală a cheltuielilor Compania Națională a Huilei S.A. Petroșani pe anii 2003 și 2004 evidențiază următoarele aspecte:

□ cheltuielile Companiei sunt formate aproape în totalitate din cheltuieli de exploatare, cu o pondere deținută de peste 99,80% în ambele perioade analizate. Acestea înregistrează o ușoară creștere în anul 2004 față de anul precedent (cu 3,81%), creștere dată de evoluția, în același sens și cu aceeași mărime procentuală, a cheltuielilor de exploatare;

□ în cadrul cheltuielilor de exploatare ponderea cea mai mare o au cheltuielile cu salariile personalului (32,82% în anul 2003; 31,72% în anul 2004), care rămân ca și mărime absolută neschimbate în cele două perioade, urmate de cheltuielile cu asigurările și protecția socială aferente acestora (21,97% în anul 2003; 22,79% în anul 2004), care înregistrează în anul 2004 o creștere de 7,67% raportată la anul anterior. Împreună cheltuielile cu salariile personalului și accesoriile acestora dețin peste 50% din totalul cheltuielilor de exploatare și totale ale CNH S.A. Petroșani.

Având în vedere ponderea mare deținută de cheltuielile cu personalul (salarii și accesorii) în totalul cheltuielilor de exploatare și totale ale Companiei Naționale a Huilei S.A. Petroșani se impune acordarea unei atenții deosebite acestora (vezi informațiile din tabelul 2).

Tabelul 2

Indicatori	U.M.	2003	2004
Cheltuieli cu personalul	mii lei	5.027.402.863	5.192.396.456
Valoarea adăugată	mii lei	2.020.721.652	1.760.504.757

¹⁷ Rata cheltuielilor totale este un indicator care servește pentru urmărirea dinamicii cheltuielilor aferente veniturilor, care se determină ca raport între cheltuielile totale și veniturile totale, putând fi calculat la 1000 lei sau sub formă procentuală.

¹⁸ Dinamica cheltuielilor poate fi proporțională cu cea a cifrei de afaceri, cu aceeași tendință, menținându-se structura, dar cu ritmuri mai lente, determinând obținerea unui rezultat mai mare, sau cu ritmuri mai rapide, caz în care se diminuează rezultatul. De asemenea, se pot înregistra și tendințe contrare, generând efecte pozitive sau negative asupra performanțelor întreprinderii.

Cifra de afaceri netă	mii lei	4.417.056.377	5.651.300.602
Producția exercițiului	mii lei	3.829.355.870	3.715.857.400
Cheltuieli cu personalul la 1000 lei valoare adăugată $(Cp_{/VA}^{(1000)})$	lei	2.487,92	2.949,37
Cheltuieli cu personalul la 1000 lei cifră de afaceri netă $(Cp_{/CA_n}^{(1000)})$	lei	1.138,17	918,79
Cheltuieli cu personalul la 1000 lei producție a exercițiului $(Cp_{/PE}^{(1000)})$	lei	1.312,85	1.397,36

Se poate observa mărirea cheltuielilor cu personalul ce depășește 1000 lei valoare adăugată și producție a exercițiului, înregistrând și o evoluție nefavorabilă în anul 2004 comparativ cu anul 2003.

Din aspectele prezentate rezultă clar o nonperformanță financiară la CNH S.A., manifestată pe întreaga perioadă analizată prin pierderile înregistrate. Totuși, evoluția demonstrează o „slăbire a virusului nonperformanței”, care poate și trebuie să ducă la o însănătoșire financiară a Companiei și la dobândirea de performanță, „imunitate” necesară supraviețuirii într-o economie de piață.

Existență și pe perioada de dinainte de anul 1989 nonperformanța din sistemul minier românesc a fost ascunsă, fiind umbrită de „lumina” unei economii centralizate, care acoperea pierderile. În acea perioadă, strategia industriei miniere avea la bază conceptul autosușinerii, în scopul reducerii importurilor. Aceasta a dus la dezvoltarea unui sector minier mai mare decât i-ar fi permis potențialul de resurse minerale și la ocuparea unui număr foarte mare de persoane. Situația creată după 1989 a impus susținerea sectorului de către stat, pentru aceasta fiind necesar un mare efort bugetar. În perioada anilor 1990-2002, statul a cheltuit – potrivit strategiei industriei miniere aprobate de Executivul român – pentru susținerea sectorului minier peste cinci miliarde de dolari, la aceasta adăugându-se și o pierdere de exploatare în valoare de un miliard de dolari. Se prevede, însă, ca în anul 2007, subvențiile de la buget pentru sectoarele minereuri, lignit și cărbune brun să fie eliminate, urmând ca de la sfârșitul lui 2010 să fie eliminat și cel la huiă.¹⁹

Lipsa de performanță în extracția de cărbuni nu este specifică doar României, ea fiind întâlnită și în alte țări în care se desfășoară acest tip de activitate. Aceasta a determinat ca țări puternic industrializate și cu tradiție îndelungată în extracția cărbunilor să reducă sau chiar să desființeze sectorul minier.

Anul 1997 marchează începutul procesului de restructurare a sectorului minier carbonifer românesc; aflat în desfășurare prin acesta se urmărește închiderea minelor nerentabile și nu desființarea întregului sector minier. Aceasta deoarece având în vedere contribuția mare a cărbunilor la producerea de energie electrică (38%), România are nevoie în continuare de o producție de 3-3,5 milioane tone de huiă și de 30 milioane tone lignit, altfel ar trebui să importăm această cantitate și costurile ar crește. În Valea Jiului au fost închise până în prezent exploatarea miniere Petrița Sud, Dâlja, Câmpu lui Neag și Valea de Brazi.

Bibliografie selectivă:

1. Coteanu Ion, Seche Luiza, Seche Mircea, coordonatori, *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998;
2. Bistriceanu D. Gheorghe, *Lexicon de finanțe, bănci, asigurări*, vol. III, Editura Economică, București, 2001;
3. Petcu Monica, *Analiză economico-financiară a întreprinderii. Probleme, abordări, metode, aplicații*, Editura Economică, București, 2003;

¹⁹ HGR nr. 615, din 21 aprilie 2004, pentru aprobarea Strategiei industriei miniere pentru perioada 2004-2010, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 411, din 7 mai 2004.

4. Colectiv de autori, *Dicționar macmillan de Economie Modernă*, Editura CODECS, București, 1999;
5. IASB și B. Cooke, M. Mihai, C. Ionescu, M. Solomon, A. Dușescu, *Standardele Internaționale de Contabilitate 2002*, ediția în limba română, Editura Economică, București, 2002;
6. *Strategia industriei miniere pentru perioada 2004-2010*, aprobată prin HGR nr. 615, din 21 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 411, din 7 mai 2004;
7. *Legea contabilității nr. 82*, din 24 decembrie 1991, republicată cu toate modificările și completările, în Monitorul Oficial al României nr. 48, din 14 ianuarie 2005;
8. *Reglementări contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene*, aprobate prin Ordinul MFP nr. 1752, din 17 noiembrie 2005, publicate în Monitorul Oficial al României nr. 1080 bis, din 30 noiembrie 2005.